

Deu anys de Munar presidenta

Maria Antònia Munar torna a l'activitat política feliç amb el pacte amb el PP just quan compleix deu anys al capdavant del Consell Insular de Mallorca.

Hi havia interès per escoltar Maria Antònia Munar en el debat de política general del Consell de Mallorca, la setmana passada. Per tres motius. Un, perquè feia un mes que la presidenta d'Unió Mallorquina (UM) estava allunyada de l'activitat a causa d'una operació quirúrgica que havia de ser de tràmit i que per culpa d'una greu complicació requerí una segona intervenció a vida o mort. Dos, perquè després de l'any que ha passat UM, de setge del seu aliat –el PP–, era lògic esperar algun signe que auguràs un desmarcament rotund dels conservadors. I tercer, perquè es compleixen deu anys de Munar com a presidenta del Consell Insular de Mallorca.

Retorn i felicitat: PP-UM. En arribar al Palau del Consell, Munar va fer parar el cotxe oficial per baixar a parlar amb uns periodistes. Els confessà que havia estat a punt de morir: "T'assegur que després de pensar-te que no en sortiràs, llavors ho veus tot de manera molt, però que molt diferent." I què pot significar això, en traducció política?, se li demanà. Somrient, només va contestar: "Res no és tan important com estar viva, i tot s'ha de prendre amb tranquil·litat perquè res de tot això [la política] té la importància que li donam."

Ja en el plenari, Munar dedicà el seu discurs a lloar la feina feta pel Consell. La qual cosa no és estranya. Però sí que ho va ser que es referís amb tanta calidesa i agraïment continu al seu aliat, el PP. Va defensar el pacte que manté amb els conservadors amb una intensitat insòlita. Com mai no ho havia fet. Sorprengué. Perquè no podem oblidar que durant el 2005 el PP ha sotmès UM a un setge constant. Els dirigents conservadors s'han posat com a objectiu per a les eleccions del 2007 assolir la majoria absoluta a Mallorca per poder prescindir dels nacionalistes. Per això hi havia expectació per veure què diria Munar quant a aquest tema. Doncs no va dir res. I a sobre va fer una defensa encesa del pacte amb el partit de Jaume Matas. A més, atacà amb la ironia que la caracteritza els partits d'esquerra, acusant-los, com sempre i en síntesi, de ser "inconscients" per oposar-se "a tot o a gairebé tot", i no com ella i el seu aliat, que solucionen "els problemes reals de les mallorquines i els mallorquins". L'esquerra no desaprofita l'oportunitat per atacar la sintonia de nacionalistes i conservadors. El PSM, a través del portaveu Antoni Alordà, acusà Munar de ser "còmplice de l'espanyolisme". Margalida Rosselló, d'EU-Verds, veié UM "com un titella del PP" per "destrossar" el territori. I des del PSIB-PSOE, Andreu Crespí, més moderat, incidí en la crítica cap al pacte PP-UM que no fa "prou polítiques socials" ni tampoc "protegeix prou el territori".

Deu anys. Aquest debat se celebrava endarrerit en el calendari –a causa dels problemes de salut de Munar–, però més o menys continuava coincidint amb els deu anys de la presidenta al capdavant del Consell. Una dècada durant la qual, i a pesar de la migrada representació d'UM (1995: dos escons de trenta-tres; 1999 i 2003: tres de trenta-tres), ha convertit la institució insular en un ens poderós políticament i econòmicament.

El 28 maig del 1995 tocava cita amb les urnes autonòmiques. UM s'hi presentava molt afeblida. El 1992 Munar havia estat destituïda del Govern balear, del qual era consellera de Cultura, pel creixent enfrontament entre ella i qui aleshores exercia la presidència de la comunitat, Gabriel Canellas (PP). Cal recordar que al 1991, PP i UM havien fet coalició preelectoral. Però la retirada del fundador d'UM, Jeroni Albertí, deixà camp lliure a Munar i a un grup de nous dirigents que volien marcar territori enfront del PP. Canellas no ho consentí, i destituí Munar. A partir d'aleshores, aquesta inicià el procés de conversió del partit regionalista fundat a l'octubre del 1982 per Albertí en una formació de centre liberal i nacionalista, tal com es definí en el congrés de refundació de la primavera del 1993. UM, debilitada –molts militants, inclosos gairebé tots els càrrecs públics, es passaren al PP–, amb poc suport econòmic i sense gaire més atractiu públic que la mateixa Munar, preparava les eleccions del 1995 jugant-se-les al tot o res. Tot-hom donava per fet que no se'n sortiria. I tanmateix, aconseguí representació: dos escons. El PP obtenia majoria absoluta a Balears, però no a Mallorca. Munar, acompanyada de dirigents nacionalistes de pes com Josep Melià (ja és mort), Miquel Duran (molt apartat actualment de la política) o Maximilià Morales (ara fora de la vida pública, i internament enfrontat amb el grup més dretà que en part dirigeix UM), apostaren per pactar amb l'esquerra i llevar el poder al PP en el Consell de Mallorca. Naixia així el primer Pacte de Progrés. El maig del 1996 Munar pegava un cop de mà espectacular: destituïa tots els representants del PSM –cinc escons dels disset que sumaven PSOE (vuit), PSM, UM i EU (dos)– per no acatar les seves ordres. Els nacionalistes progressistes acabaren tornant als càrrecs sense forçar la caiguda d'UM, cosa que només hagués estat possible si PP i PSM haguessin pactat de presentar una moció de censura. A partir d'aleshores la força de Munar augmentà molt. La sintonia amb un socialista desconegut que ocupava una àrea de responsabilitat de poca lluentor pública, Francesc Antich, permeté forjar durant aquesta legislatura l'aliança fàctica entre UM i PSOE. El 1999, Munar es presentà a les eleccions

En el seu discurs, Munar va defensar el pacte que manté amb el Partit Popular amb una intensitat insòlita

dient que "UM pot pactar amb uns [esquerra] o l'altre [PP]", però tenia decidit que, per poc que pogués, continuaria castigant el seu enemic conservador. I més encara perquè Antich havia aconseguit ser el candidat del PSOE. La sintonia Antich-Munar es veí afavorida per les urnes del 1999. UM augmentava un diputat a costa del PSM. El Pacte de Progrés –gràcies també a l'èxit del Pacte Progressista a Eivissa i a Formentera– era possible a cada consell insular i al Parlament. Munar pactà amb Antich i, llavors, PSM i EU-Verds s'hi sumaren, si bé l'escenificació feta fou d'un pacte multilateral per salvar les desconfiances que aixecava en el PSM l'eix PSOE-UM.

Si durant la legislatura 1995-1999 Munar posà algunes bases simbòliques del poder del "seu" Consell –diada, himne, etc.–, la del 1999-2003 va ser la

Quan acabi la legislatura, Munar durà dotze anys d'UM al capdavant del Consell. Amb només tres escons de trenta-tres

de l'enlairament polític i pressupostari. Sobretot gràcies a la llei de consells que li va fer l'esquerra, i que està recorreguda davant del Tribunal Constitucional, a l'espera de sentència. Aquesta llei li permeté convertir en realitat el seu somni: la doble naturalesa institucional del Consell –local i autonòmica– gràcies a la qual creava un govern de no-electes. D'aquesta manera el control de la gestió era absolut. L'esquerra simplement li donava el vot. A canvi, UM feia

Maria Antònia Munar fa deu anys que és presidenta del Consell Insular de Mallorca. Primer (1995-2003) amb el Pacte de Progrés –a dalt–, i del 2003 ençà –a sota–, amb el PP.

el mateix al Parlament a favor del Govern balear (PSOE, PSM i EU-Verds). Tot i amb això les topades entre UM i els seus socis foren contínues, sobretot en matèria d'ordenació del territori.

Els resultats del 2003 significaren la derrota de l'esquerra enfront del PP, que obtenia majoria absoluta a Balears, però no a Mallorca, on UM, que aconseguia vèncer en vots el seu competidor nacionalista a Mallorca, el PSM, tenia nova-

ment la clau. Aquesta vegada optà per aliar-se amb el PP, que li donà el govern de l'illa gairebé en exclusiva. Quan acabi la legislatura seran dotze anys d'UM al capdavant del Consell mallorquí. Amb només dos i tres escons d'un total de trenta-tres. Una mena de "miracle" polític que, ningú no ho dubta, només respon a un nom: Maria Antònia Munar.

Miquel Payeras